

# PAJUMÄEN – SOIDINMÄEN KYLÄSUUNNITELMA 2004



Gummerus Kirjapaino Oy  
Saarijärvi 2004

# Sisältö

1	LUKIJALLE .....	5
2	PAJUMÄEN–SOIDINMÄEN KYLÄ .....	6
3	PAJUMÄEN KYLÄN MUSIIKKIELÄMÄ .....	7
3.1	Laulumusiikki .....	7
3.2	Soitinmusiikki .....	8
3.3	Tanssi .....	9
4	KYLÄSUUNNITELMAN SYNTY .....	9
4.1	Kyläkyselyn ja kyläillan satoa .....	9
4.2	Nelikenttä- eli SWOT-analyysi .....	10
4.3	Kyläillassa esille nousseita kehittämistoimia .....	11
5	KYLÄYHDISTYS .....	11
6	METSÄSTYSSEURA .....	11
7	KESÄASUKKAAT .....	12
8	YRITYKSET .....	12



# 1 Lukijalle

Sinulla on kädessäsi Pajumäen – Soidinmäen kyläsuunnitelma 2004. Kyläsuunnitelma on työkalu, jolla kartoitetaan kylän nykyhetkeä ja asetetaan tavoitteita kylän tulevaisuudelle. Suunnitelman on tarkoitus toimia kylän pitkäjänteisen kehittämisen työvälineenä ja suuntaa-antavana kyläläisten ehdotuksena kuntastrategioita laadittaessa. Maaseudun yhä autioituessa ja palvelujen vähentyessä kyliltä korostuu kyläsuunnittelu ja kyläläisten yhteinen toimiminen entisestään.

Toivottavasti tämä kyläsuunnitelma on aktiivisessa käytössä ja kylällä viedään tämän suunnitelman pohjalta eteenpäin yhteisiä tavoitteita. Rekisteröitynyt kyläyhdistys pystyy hakemaan rahoitusapua kehittämishankkeilleen esimerkiksi EU-hankkeiden kautta. Kyläsuunnitelmaa on tarkoitus päivittää kylässä tapahtuvien muutosten mukana.

Tämä suunnitelma on laadittu osana Saarijärven ja Pylkönmäen kylien kyläsuunnitelmat-hanketta. Lokakuun 2003 ja helmikuun 2004 välisenä aikana laadittiin 15:lle Saarijärven ja 5:lle Pylkönmäen kylälle kyläsuunnitelmat. Osalla kylistä oli jo olemassa oleva kyläsuunnitelma, joka hankkeen yhteydessä päivitettiin.

Hanke rahoitettiin Maaseudun kehittämissyhistys Viisari ry:n LEADER+ -ohjelmasta ja sen toteuttivat kahdeksan Jyväskylän ammattikorkeakoulun Luonnonvarainstituutin agrobiopiskelijaa (AMK).

Tämän suunnitelman on yhdessä kyläläisten kanssa laatinut Päivi Laasanen.



*Kuva Pajumäeltä*

## 2 Pajumäen – Soidinmäen kylä

Pajumäen – Soidinmäen kylä sijaitsee Pylkönmäen ja Saarijärven rajamastossa. Maantie Saarijärveltä Ähtäriin kulkee kylien keskeltä ja siitä risteää Pajumäen, Sikamäen ja Soidinmäen yksityistiet. Mikonmäen halkaisee paikallistie Mahlulta Kuoppalaan. Lisäksi kylillä on kattava metsäautotieverkko.

Maisemalle tunnusomaista on taivaanrantaan ulottuva näkymä. Pajumäeltä on esteetön näkymä etelä- ja länsisuuntaan. Soidinmäeltä taas pohjoisen ja idän suuntaan sekä myös länteen. Aikaisemmin Soidinmäellä olleesta kolmiomittaustornista näkyi horisontti kaikkiin suuntiin aina 20 kilometrin päähän. Kylien eteläosassa on suojelualueeksi lunastettu Viuhkavuoren länsipuolinen osa, jossa on paljon kaatunutta lahopuuta ja läpipääsemätöntä tiheikköä.

Kylät sijaitsevat Suomenselän vedenjakaja alueella, joista vedet virtaavat länteen, Sammaliseen ja Luotojärveen sekä itäkaakkoon kohti Mahlunjärveä. Korkeimmat kohdat kylien alueella ovat Soidinmäki 261 metriä merenpinnasta, Sikamäki, Kansanaho ja Viinämäki 240 metriä korkealla sekä Mikonmäki ja Pajumäki 235 metriä merenpinnasta. Kaikkien edellä mainittujen mäkien laet on aikojen kuluessa raivattu pelloiksi. Lähes kaikilla tiloilla on kuitenkin suoviljelystä, ja ne sijaitsevat useita kymmeniä metrejä alempana.

Mäkien rinteet ovat hyvin reheviä, lehtomaisia, usein saniaisten peittämiä puro- ja lähde-ontkoja. Pohjoisrinteet ovat kuusikoita muuttuen alempana mäntymetsiksi. Varsinaisia

koivikoita ei ole, vaan yksittäiset lehtipuuryhmittä reunustavat talojen pihot ja peltojen reunoja. Metsänhakkuut ovat avanneet uusia laajoja näkymiä.

Suot, joita alueella on, ovat laajoja, kuten Suurisuo ja Rajasuo. Pienempialaiset, Kansansuo, Pajusuo ja Sikaneva, ovat ojitettuja ja metsitettyjä tai turvetuotannossa.

Vesistöistä suurimmat ovat lännessä sijaitsevat Sammalinen ja Luotojärvi. Nämä ovat Saarijärven reitin latvavesiä ja niistä vedet laskevat Karankajärveen. Lisäksi on neljä pientä lampea: Pihtilampi, Iso- ja Pieni-Kortelampi sekä Soijinlampi, jotka laskevat puroja pitkin Mahlunjärveen.

Pajumäen väestö vuonna 2003:

Pajumäen – Soidinmäen kylällä on 41 taloutta. Aukkaita kylällä on yhteensä 102.

Miehiä on 46, naisia 37 ja 0–18-vuotiaita 19 henkilöä.

## 3 Pajumäen kylän musiikkielämä

Pajumäellä on vilkasta musiikkielämää. Seuraavassa katsaus Pajumäen nykyiseen ja menneeseen musiikkielämään.

### 3.1 Laulumusiikki

Pajumäen koulun opettaja Akseli Mäkelä (1891–1965) perusti sekakuoron Pajumäellä heti sodan jälkeen. Kuoro lauloi kylän juhlissa ja hautajaisissa.

1960-luvun alussa Pylkönmäen kanttorina ja Paajalan koulun opettajana toiminut Lasse Talaskivi perusti Pajumäen kvartetin, jossa lauloi Reijo Sillantaus, Hannu Talaskivi, Pentti Kujala ja Matti Syrjälä. Kvartetilla oli esiintymisiä Helsingissä asti, mutta toiminta katkesi, kun johtaja kuoli leukemiaan v. 1963. Hannu Talaskivi esiintyy edelleen laulusolistina.

Pajumäellä perustettiin kansalaisopiston piirinä 3-ääninen (SAB) sekakuoro 1980–1984, johtajana Margaret Vainio. Kun Pylkönmäen Nuorisokuoro perustettiin 1979, Pajumäeltä lähti 8 aktiivista laulajaa mukaan. Nykyisestä Pylkönmäen kirkkokuorosta kolme laulajaa ja johtaja asuvat Pajumäellä.

Pajumäellä Kartierin maalle rakennettiin kota v. 1996. Osa rakentajamiehistä alkoi laulaa yhdessä ja teki useita syntymäpäiväkeikkoja, ym. Vuonna 2002 Kotakuoroon liittyi muutamia naisia, ja kuoro on harjoitellut säännöllisesti vuoden verran, välillä laulaen 3-äänisesti.



*Pylkönmäki päivän juhlaa varten v. 1992 muodostettiin lapsikuoro*



*"Kotakööri"*

### 3.2 Soitinmusiikki

Pihtisalmissa asunut Aukusti Koivunen (1875–1956) oli viulisti-pelimanni. Hänen sävellyksensä ”Pihti-Aakun valssi” on tallennettu Voitto Mäkelän (Akseli Mäkelän poika) toimittamassa kirjassa Pelimannisävelmiä II – Soitteita Keski-Suomesta. Aakun pojanpoika, Markku, on Kotaköörin perustava jäsen.

Halttusen veljekset Jussi ja Aukusti (syntyneet 1900-luvun alussa) rakensivat kanteleita. Jussi soitti kanteletta radiossa 50- ja 60-luvuilla. Yksi Aukustin tekemä kantele on Pentti Alapihan omistuksessa Sikamäessä.



Alapihan veljeksistä Ahti soitti viulua, Pentti kanteletta ja Aatto oli Akseli Mäkelän kuorossa. Sodassa kaatunut Urho Paavola soitti mandoliinia Veikko Konttisen orkesterissa. Pajumäen koulua käynyt Lonttolan Toivo soitti viulua samassa orkesterissa. Viinikaisen sisaruksista Tarmo ja Kauko, ja jossain määrin Kalevi, soittivat haitaria. Kalevin soitin oli paremmin huuliharppu. Haitarinsoittajia on kylällä muitakin: Reino Hänninen, Veikko Huttunen ja Juhani Vainio. Trumpettia soitti Tapani Siltasalmi ja hänen naapurinsa Tuomo Hänninen vibrafonia. 80-luvulla kylällä toimi oma pianopiiri.

### 3.3 Tanssi

50-luvulla toimi Pajumäen koululla tanhuryhmä, jota 60-luvun alkupuolella Pajumäen koulun opettaja Jaakko Liimatainen veti.

Pajumäellä toimi SKDL:n pienviljelijäin yhdistyksen tanssilava n. 15 vuotta alkaen 50-luvun puolen välin jälkeen. Lavalla sai tanssia mm. Eila Pienimäen tai Oiva Lampisen tahdissa.

Koonnut Margaret ja Maria Vainio. Haastattelut: Matti Vainio, Sirkka Sahanen, Keijo Halttunen, Kalevi Viinikainen. Tämä on lyhennelmä, Margaretilta löytyy tarkempi kuvaus ja nimistö musikanteista vuosilukuineen.

## 4 Kyläsuunnitelman synty

Kyläsuunnitelma teko aloitettiin lokakuun 2003 lopussa. Silloin kyläläisille jaettiin kyläkysely, jossa tiedusteltiin heidän ajatuksiaan omasta kylästään sekä kehittämisehdotuksia kylän vireänä pysymiseksi. Kyselyjä palautui vain muutama, joten niistä ei voi tehdä kattavia päätelmiä kylää koskien. Suunnitelman tekoa jatkettiin joulukuun toisena päivän 2003, jolloin pidettiin Pajumäen koululla kyläilta, jossa käytiin läpi kyselyssä esiin nousseita ajatuksia sekä keskusteltiin kahvikuoppsen ääressä kylän asioista ja ideoista kylän kehittämiseksi. Paikalla oli 11 aktiivista kyläläistä ja illan lopuksi sovimme pienistä työryhmistä, jotka pohtisivat kehittämiskohteita vielä tarkemmin.

### 4.1 Kyläkyselyn ja kyläillan satoa

Kyläläiset luonnehtivat kylää hengeltään ystävälliseksi ja työtätekeväksi. Kylällä toimii 9 maatilaa, joista 4 on lypsykarjatilaa. Toimivia tiloja pidettiin kylän ja kylämaiseman kannalta erittäin tärkeänä.

Myös yritystoiminnan tukeminen on vastanneiden mielestä tärkeää.



*Koulu on kyläläisten yhteinen kokoontumis- ja harrastuspaikka. Siellä on järjestetty erilaisia tapahtumia. Tässä lasten musiikinäytelmä ”Nukke Nieminen” vuodelta 1992.*

Suurin huoli on kylän hiipuminen, palvelut ovat siirtyneet kirkolle, joten ihmiset eivät tapaa enää koululla tai kaupalla toisiaan. Ihmiset ovat kiinni työelämässä tai ikääntyneitä, ei ole aikuisia yhdistäviä lapsia tai nuoria. Oma kylä on kuitenkin tärkeä jokaiselle kyläläisille, ja halua kanssakäymiseen löytyy, nyt olisi vain keksittävä muotoja toiminnan vilkastuttamiseksi.

#### 4.2 Nelikenttä- eli SWOT-analyysi

Tähän kaavioon on koottu kylän hyviä puolia ja parantamisen paikkoja. Jatkossa voidaan miettiä, miten vahvuuksia ja mahdollisuuksia hyödynnetään ja heikkouksia ja uhkia torjutaan. Taulukko voi toimia ”muistilistana” kyläkokouksissa ja sitä voi täydentää sitä mukaa, kuin kylässä tapahtuu muutoksia.

##### **Vahvuudet**

- komeat maisemat ja luonto
- ystävälliset ihmiset
- kunnan vesijohto
- hyvät tieyhteydet

##### **Heikkoudet**

- väen väheneminen
- asukkaiden korkea ikärakenne
- järvien etäisyys

### **Mahdollisuudet**

- yhteistyön eri muodot
- luonnon hyödyntäminen

### **Uhat**

- autioituminen
- kyläaktiivisuus hiipuu

## 4.3 Kyläillassa esille nousseita kehittämistoimia

- a) Kylätoimikunnan herättäminen hiljaiselosta
  - uusia ideoita ja toimintatapoja
- b) Näkötornin ja luontopolun rakentaminen
  - upeat vaaramaisemat hyödynnetään
- c) Kyläläisille ja kesäasukkaille yhteisen kesätapahtuman järjestäminen
  - voisi olla vaikka yhteislauluilta
- d) Nuorten saaminen mukaan toimintaan
  - esim. metsästysseuraan
- e) Tienvarsien siivoustalkoot kesällä
  - vaikkapa talkoilla kesäasukkaiden kanssa
- f) Kirkonkylän urheilukentän kunnostus
  - Nuorison liikuntaharrastusmahdollisuuksien parantaminen

## 5 Kyläyhdistys

Kyläyhdistys kokoontuu Pajumäen koululla. Viime aikoina kyläyhdistys on elänyt hiljaiseloa, minkä vuoksi toiminnan piristämiseksi tarvitaan hyviä ideoita!

Kyläyhdistyksen yhteystiedot:

- puh. joht. Annukka Salminen, puh. 0400 017 923

## 6 Metsästysseura

Kylällä toimii aktiivinen metsästysseura: SoiPa-Erä ry. Seura on perustettu joulukuussa 1983, joten 20-vuotisjuhlat olivat joulukuussa. Jäseniä seurassa on 25.

Seurassa on kolme jaostoa: kilpailujaosto, hirvijaosto sekä pienriistajaosto. Ympäri vuoden toimintaa on kilpailujaostossa. Seuralla on oma luvanvarainen ampumarata, jossa järjestetään Suomen Metsästäjäliiton, Keski-Suomen piirin hirvenjuoksun cup-katsastuskilpailuja. Ampumaradalla on katettu ampumakatos 25 henkilölle sekä lämpöeristetty kota, johon mahtuu kerrallaan 25 ihmistä. Osanottajamäärä hirvenjuoksukilpailussa on

ollut piirin parhaita, noin 100. Kilpailuun saapuu osanottajia laajalta alueelta, esim. Pohjanmaalta, Hämeestä ja Savosta. Omassa seurassa on noin 10 aktiivista SM-tason kilpailijaa. Alueella on myös ns. ravintolakatos, joten ruoka-asiat hoituvat hienosti

Pienriista- sekä hirvijaoston toiminta keskittyy jahtikauteen. Hirvenmetsästyksen osallistuu peräti neljä naista, mikä lienee melko harvinaista koko Suomessa. Metsästysseuran lähes kaikki metsästysmaa on yksityisten maanomistajien maita.

Metsästysseuran yhteystiedot:

- Heli Soidinmäki 0400 107 443
- Paavo Kujala 0500 262 745

## 7 Kesäasukkaat

Kesäasukkaiden mielestä Pajumäen – Soidinmäen kylä on rauhallinen ja hiljainen pikkukylä, jossa on kaunis maalaisidylli ja upeat maisemat. Lomalaiset arvostavat luonnon rauhaa ja hyviä marja- ja sienimetsiä.

Kesäasukkaat olisivat kiinnostuneita kylän tapahtumista ja mahdollisista talkoista. Tiedottaminen täytyisi järjestää hyvin.

## 8 Yritykset

HALTTUNEN SEPPO JA POJAT: Maansiirtourakointi

Saarijärventie 511

43220 Mahlu

puh. (014) 442 703, Janne 0400 901 774, Kari 0400 949 856, Seppo 0400 580 123

TALASKIVI HANNU: Traktori- ja kaivurityöt, maansiirto, puunajo

Soijinmäentie 69

43220 Mahlu

puh. (014) 442 718, 0400 812 421

RAKENNUS KUJALA OY: Rakennusurakointi

Kujala Paavo, Jukka ja Terttu

Saarijärventie 630

43220 Mahlu

puh./ fax (014) 442 715, (014) 421 223, Paavo 0500 262 745, Jukka 0500 926 996

[kujalaoy@nic.fi](mailto:kujalaoy@nic.fi)

SOIDINMÄKI HELI JA YRJÖ: WEKE-katiskat ja grillihiilen valmistus  
Soijinmäentie 75 A 1  
43220 Mahlu  
puh. (014) 442 756, 0400 107 443  
[heli.soidinmaki@pp.inet.fi](mailto:heli.soidinmaki@pp.inet.fi)

